

HZ.FATİMAT'ÜZ ZEHRA (A.S.)'İN
HAYATINA
KISA BİR BAKIŞ

İÇİNDEKİLER

Hz. Fatima'nin Dogumu.....	3
Hayr-i Kesir Olmasi.....	3
Küçük Yasta Babasinin Yardimina Kosmasi.....	3
Ev Islerine Bakmasi.....	4
Kocasina Hizmeti.....	5
Çocuk Egitmesi.....	5
Faziletleri	6
Mübahele Olayina Katilmasi	9
İmanı ve İbadeti	10
Bagis ve Cömertligi.....	10
Masumiyeti	11
Siyasi Mücadelesi	11
Geceleyin Defnedilmesi	12
Vefat Tarihi	13

Hız. Fatima'nin Doğumu

Hız.Fatima'nin (a.s) doğum tarihi hakkında İslam alimleri ihtilaf etmişlerdir. Ehl-i Sünnet alimleri çoğunlukla o Hazret'in Hız. Resulullah'in bi'setinden bes yıl önce doğduğunu rivayet ederken, Ehl-i Beyt İmamları'ndan gelen hadislerde daha çok Hız. Fatima'nin (a.s) bi'setin besinci yılının cemaziyülâhir ayının yirmisinde cuma günü doğduğunu belirtilmiştir. Ebu Basir'in naklettiği bir hadiste Hız. İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Fatima (a.s) Hız. Resulullah (s.a.a) kırk bes yaşında iken cemaziyülâhir ayının yirmisinde dünyaya geldi. Ömrünün ilk sekiz senesini babasıyla birlikte Mekke'de geçirdi. On sene de Medine'de babasıyla beraber kaldı. Babasının vefatından sonra ise, sadece yetmiş bes gün hayatta kaldı ve hicretin on birinci yılında cemaziyülâhirin üçünde dünyadan göçtü." (1)

Hayr-i Kesir Olması

Allah Teala, Hız. Peygamberini (s.a.a): "Sana bol hayır vereceğiz" buyurarak müjdelemişti. Dolayısıyla Hız. Peygamber (s.a.a), Allah'ın va'dinin kesin olduğunu ve bütün hayırların kaynağı olacak pak ve bereketli neslin kendisinden vücuda geleceğine emindi. Ancak kalp gözleri körlesen düşmanlar Resulullah'in erkek evladının vefat ettiğini görünce, "Artık Muhammed'in soyunu devam ettirecek erkek evladı kalmamıştır; kendisinden sonra yolu da sönüp gider" şeklindeki söylentiler yaparak Hazret'i incitiyorlardı. Bunun üzerine Cenab-i Hak onlara cevap olarak Kevser Suresini indirerek şöyle buyurdu: "Süphesiz biz sana bol hayır (bereketli nesil) vermişiz. Öyleyse Rabbin için namaz kil ve kurban kes. Doğrusu asil ebter (soyu kesik) olan sana kin duyandır." (2)

Evet Allah'ın bu va'di, Hız. Fatima'nin dünyaya gelmesiyle gerçekleşmiş, dünya ufukları onun veladet nuruyla aydınlanmış ve kadının ne kadar yüce bir makama ulaşabileceğini bütün âleme göstermek isteyen Allah Teala, Peygamberinin temiz soyunun, Hız. Fatima'dan vücuda gelmesini takdir eylemişti.(3)

Küçük Yasta Babasının Yardımına Kosması

Hız. Fatima çocukluk günlerinden itibaren Allah Resulünün hamisi olmaya çalışmış, o küçük elleriyle düşmanların saldırıları karşısında babasına siper olmuş, babasının bütün hüznü ve kederlerinde onun en fedakâr ortacı olmuştur. Tarih o Hazret'in bu fedakârlıklarını iftiharla kaydetmiştir.

Bir gün müsrıkların biri, Resulullah'i (s.a.a) sokakta görünce, Hazret'i incitmek için basına bir miktar çer-çöp ve pislik döktü. Âlemlere rahmet olan Resulullah (s.a.a) ona karşılık vermedi ve bir şey söylemeden bu hâliyle eve döndü. Hız. Fatima (a.s) babasının bu vaziyetini görünce kosup

derhal su getirdi, aglar gözle babasinin basini ve yüzünü yikamaya basladi. Kizinin bu üzgün vaziyetini gören Hz. Resulullah (s.a.a), ona teskinlik vermek amaciyla söyle buyurdu: “Kizim aglama! Mutmain ol ki, Allah (c.c) babani düsmanlarin serrinden koruyacak ve onlara galip kilacaktır.” (4)

Yine bir gün Hz. Fatima (a.s), Mescid-i Haram’da oturan bir grup kâfirin, babasinin katli için komplo hazirladiklarini fark edince, aglar bir gözle eve dönüp kâfirlerin aldigi karari ve uygulamak istedikleri komployu babasina haber vermis ve böylece babasini muhtemel tehlikeye karsi korumustur. (5)

Bir gün de Peygamber-i Ekrem’in Mescid-i Haram’da namaz kildigi sirada müsriklerden bir grup, Hazret’le dalga geçip alay etmege basladilar. Bu esnada onlardan biri o çevrede yeni kesilmis bir devenin rahmini alip kan ve pisligi ile birlikte, secde hâlinde olan o Hazret’in sirtina atti. Orada hazır bulunan ve bu manzaraya sahit olan Fatima (a.s) bu duruma çok üzüldü; aglayarak Resulullah’in yanina kostu ve devenin rahmini Hazret’in sirtindan alip uzak bir yere atarak Hazret’i onların bu saygisizligina karsi korumaya basladi. Bu arada bu büyük saygisizliga maruz kalan Hz. Resulullah’in (s.a.a) namazini bitirdikten sonra o insanlara beddua ettigi rivayet edilmistir. (6)

Fatima (a.s) böylece küçük yaslarindan itibaren bu çeşit hadiseleri görüp babasinin yardimina kosuyor, bir annenin yavrusunu savundugu gibi Hazret’i savunuyor ve babasi için adeta annelik yapıyordu. Iste bundan dolayi Resulullah (s.a.a) ona, “Ümmü Ebîha” (Babasinin annesi) lakabini vermisti.(7)

Ev Islerine Bakmasi

Islam’in en büyük sahsiyetinin yegane kizi Hz. Fatima (a.s) ev islerini yapmaktan çekinmiyordu. Aksine ev islerinde o kadar zahmet çekiyordu ki, Hz. Ali (a.s) onun bu kadar zahmet çekmesine üzülüyor, kendisine aciyor ve hizmetlerini takdir ediyordu. Hz. Ali'nin kendisiyle Hz. Fatima'nin yasamini anlatan asagidaki sözleri, Hz. Fatima'nin bu açıdan katlandigi zorluklari açikça gözler önüne sermektedir: Hz. Ali (a.s) ashaptan birine söyle buyurmustur:“Kendim ile Fatima’nin durumunu sana anlatmami ister misin? Fatima o kadar evime su tasidi ki, kirba bedeninde iz birakti; o kadar el degirmeniyle bugday öğüttü ki, elleri nasir bagladi; o kadar evde temizlik yapti, evi süptürdü ki, elbiseleri bozardi, o kadar kazanin altinda ates yakti ki, elbiseleri kararmaya basladi. Bu yüzden Fatima’ya; 'Peygamber’in huzuruna gidip durumunu beyan edecek olursan ev islerinde sana yardimda bulunacak bir hizmetçi verir' dedim.

Bunun üzerine Fatima Resulullah’in huzuruna gitti; Hazret'in bir grup sahabeyle sohbet ettigini görünce ihtiyacini izhar etmekten utanip bir sey söylemeden geri döndü. Resulullah (s.a.a) Fatima’nin bir hacetten dolayi geldigini anlamisti. Iste bundan dolayi o günün sabahi evimize tesrif buyurdular, selam verdiler, biz de cevap verdik. Eve girip yanimizda oturarak söyle buyurdular:

'Fatima'çigim, dün gece ne maksatla bizim eve geldin?' Fatima hacetini arz etmekten utandi. Bu sirada ben söyle dedim: 'Ya Resulallah! Fatima o kadar su tasimis ki, kirbanin basi göğsünde iz birakmis, o kadar el degirmeni çevirmis ki, elleri nasir baglamis... Ben bu durumu görünce ona; 'Eger babanin yanina gidip bir hizmetçi istemis olursan, seni bu durumdan kurtarir' dedim. Bunun üzerine, Resulullah (s.a.a) söyle buyurdular: 'Fatima'çigim, hizmetçiden daha hayirli olan bir sey sana öğreteyim mi? Her gün otuz üç defa 'subhanallah', otuz üç defa 'el-hamdu lillah' ve otuz dört defa da 'Allahu ekber'(8) zikrini söyle; bu zikir yüz defadan fazla degildir; fakat bunun amel defterinde bin sevabi vardir. Fatima'çigim, eger bunu her gün sabahleyin söylersen, Allah

dünya ve ahiret işlerinde sana kifayet eder' Bu arada Fatima (a.s), babasının cevabında üç defa: “Allah ve Resulünden razı oldum”diyerek rızasını izhar etti. (9)

Evet, Hz. Fatima (a.s), Peygamber (s.a.a) gibi yüce bir şahsiyetin kızı ve Arap kahramanlarının burnunu yere süren Hz. Ali gibi bir kahramanın esi olmasına rağmen, evde bir hizmetçi gibi çalışmaktan arlanmıyordu. O da pekala lüks bir hayat sürdürebilirdi. Ama Ehl-i Beyt ailesinden bunu beklemek yanlıştır. Çünkü onlar Allah'ın rızasını hiçbir şeyle degismezlerdi, onlar çalışmayı ibadet bilirdiler.

Kocasına Hizmeti

Hz. Fatima (a.s) kadının cihadının, kocasına iyi es olması olduğunu ve evin erkeğin dinlenme ve huzur yeri olduğunu çok iyi biliyordu. Dolayısıyla Hz. Ali (a.s), isten veya -bir savaş söz konusu olduğu zaman- savaş meydanından yorgun argın olarak eve döndüğünde, Hz. Fatima güler yüzle onu karşılar, işi ve savaşla ilgili haberleri ondan öğrenir ve sayet kocası savasta yara almışsa, yaralarını pansuman eder, kocasını tesvik ve tahsin eder, cesaret ve fedakarlığını överdi. Bu vesileyle de kocasının kalbini hosnut eder, yorgun olan bedenini rahatlatırdı. (10) Bu hususta Hz. Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yorgun bir kustosurmanın ardından eve gelip Fatima'ya baktığımda bütün gam ve üzüntülerim yok olup gidiyordu.” (11)

Sonra Hz. Fatima (a.s) kesinlikle Hz. Ali'nin (a.s) müsaadesi olmaksızın evden dışarı çıkmaz ve hiçbir zaman onu öfkelen dirmezdi. Çünkü o babasının;“Allah Teala kocasını öfkelen diren kadının oruç ve namazını, kocasını kendisinden razı etmedikçe kabul etmez” (12) buyurduğunu biliyordu. İslamî ölçülere riayet hususunda ise o herkesten daha duyarlı idi.

Hz. Fatima (a.s) hayatı boyunca asla yalan söylemedi, kimseyi incitmedi, hiçbir zaman kocası Hz. Ali'nin emrinden çıkmadı ve o Hazret'i üzmedi. Hz. Ali (a.s) bu hususta şöyle buyurmuştur: “Andolsun Allah'a ki ben, kesinlikle Fatima'yi öfkelen direcek bir iş yapmadım, Fatima de hiçbir zaman beni öfkelen dirmedi.” (13)

Çocuk Eğitmesi

Hz. Fatima'nın (a.s) çok önemli ve ağır vazifelerinden biri de çocuğa bakma ve onları eğitme meselesi idi. Hz. Fatima (a.s) bes çocuk sahibi olmuştur, onların isimleri şöyledir: Hasan, Hüseyin, Zeynep, Ümmü Gülsüm ve Muhsin. Besinci evladi olan Muhsin, henüz dünyaya gelmeden anne karnında öldürülmüştür.

Hz. Fatima'nın (a.s) kendisi vahiy evinde eğitilmisti. Dolayısıyla bizzat Hz. Resulullah (s.a.a)'in terbiyesi altında İslamî terbiye ve eğitimin en yüksek derecesini almisti. Bu yüzden de annenin çocuğuna süt vermesinden, çocuğunu oksamasından ve öpmesinden tut, çocuğa karsi sergilenen bütün hareket ve davranışların, konuşma tarzının ve çocuğa söylenen sözlerin onun hassas ruhunu nasıl etkilediğinin tam anlamıyla bilinci içindeydi. Dolayısıyla Hz. Fatima (a.s) çocuklarıyla olan oyununu bile eğitim ve ders haline getirmiş ve bu oyunlarda onlara secaat, fedakarlık, hakkı savunma ve Allah'a kulluk dersleri veriyordu.

Iste bu duyarlılık sayesinde Hz. Fatima, İmam Hasan gibi, hassas durumlarda İslam'ın menfaatlerini korumak ve esaslı bir inkılabı zemin hazırlamak için canını disine takip susabilecek, İmam Hüseyin gibi, Kerbelâ'da sergilediği kahramanlığıyla can, evlat ve malından geçerek İslam'i diriltebilecek, Zeynep ve Ümmü Gülsüm gibi atesli hutbe ve konuşmalar yaparak Beni Ümeyye'nin zulüm ve sitem rejimini rüsva ve rezil edecek evlatlar terbiye etti.

Faziletleri

Hz. Fatima'nin faziletinden su kadari yeter ki, Hz. Resulullah (s.a.a) onu, ilklerin ve sonların, gelmiş geçmiş ve gelecek olan bütün dünya kadınlarının seyyidesi (efendisi) olarak tanıtmiş, Ehl-i Beyt'inden yalnızca onun ayagina kalkarak elini öpüp kendi yerinde oturtmuş, ona "babasının annesi" lakabini vermiş, onun mayasının cennet meyvesinden olustugunu, insan kiliginda cennet huriyesi oldugunu vurgulamış, ondan cennet kokusunu aldığını belirterek, onu koklamış, onun kendi parçası ve kalbi oldugunu vurgulayarak, onu incitenin kendisini incittğini beyan etmiş, hatta daha ötesi Fatima'nin rizasini Allah'in rizasinin ölçegi olarak tanıtmiştir. Bu hususta Hz. Resul-i Ekrem'den çok sayıda hadis nakledilmiştir. Biz burada sadece bazilarina isaret etmekle yetineceğiz.

Hz. Peygamber (s.a.a) söyle buyurmustur:

“Dünya kadınlarının en üstünü dört kisidir: “Imran’in kizi Meryem, Muhammed’in kizi Fatima, Huveyled’in kizi Hatice ve Firavun’un hanimi Asiye.”(14)

Yine Peygamber (s.a.a) buyurmustur ki:

“Fatima (a.s), ilklerden ve sonrakilerden bütün cennet kadınlarının en üstünüdür.”(15)

Hz. Resulullah (s.a.a), Hz. Fatima’ya söyle buyurmustur: “Allah Teala senin gazabinla gazap eder, senin hosnutlugunla da hosnut olur.”(16)

Yusuf bin Zebyan dedi ki; Hz. Imam Sadik (a.s) söyle buyurdu:

“Fatima (a.s), Allah katinda dokuz isimle çağrilir: 'Fatima, Siddika, Mübareke, Tahire, Zekiyye, Raziye, Merziyye, Muhaddese, Zehra.' Sonra 'Fatima'nin ne anlama geldigini biliyor musun?' buyurdu. Ben; 'Efendim bana açıkla' dedim. Bunun üzerine, Imam (a.s) söyle buyurdu: 'Fatima denilmesinin sebebi, ser ve kötülüklerden masum ve mahfuz oldugu içindir.' Sonra da sunu ekledi: 'Eger Ali (a.s) olmasaydi, Adem'den kiyamete kadar yeryüzünde Fatima için layik bir es bulunmazdi.'(17)

Hz. Peygamber (s.a.a) buyurmustur ki:

“Fatima bedenimin bir parçasidir, ona eziyet bana eziyettir, onun hosnutlugu benim hosnutlugumdur ve Fatima insanların bana en aziz olanidir.” (18)

Ibn-i Abbas söyle diyor: "Bir gün Hz. Resulullah (s.a.a) oturuyordu. Ali, Fatima, Hasan ve Hüseyin (aleyhim’us-selam) da Peygamber’ in yanındaydılar. Bu arada Hazret söyle buyurdu: 'Allah'im, biliyorsun ki, bunlar benim Ehl-i Beyt'im ve (nezdimde) insanların en değerlisidirler. Allah'im, onlari seveni sev, onlara düşman olanlara düşman ol, onlara yardım edene yardım et, onlari bütün kötülüklerden münezzeh kil, bütün günahlardan koru ve Ruh’ul- Kudus vasitasiyla onlari teyit et.' Daha sonra söyle buyurdu: 'Ya Ali! Sen benden sonra ümmetin Imami ve benim vasimsin. Sen müminleri cennete dogru hidayet edeceksin. Sanki kizim Fatima’nin kiyamet günü nurdan olan bir binege bindigini, sag tarafinda yetmiş bin melek, sol tarafinda yetmiş bin melek, arkasinda yetmiş bin melek ve önünde yetmiş bin melek oldugu halde hareket ettigini ve ümmetimin mümin kadınlarini cennete götürdüğünü görür gibiyim. Bes vakit namazlarini kilan, Ramazan ayında oruç tutan, Allah’in evini ziyaret eden, malinin zekatini veren, kocasına itaat eden ve Ali’yi seven her kadın, Fatima’nin sefaati vasitasiyla cennete girecektir ve Fatima dünya kadınlarının en üstünüdür.' Bu arada Hz. Resulullah'a: 'Fatima sadece kendi asrının kadınlarının mi büyüğüdür?' diye soruldu. Bunun üzerine; Hazret söyle buyurdular: 'Kendi asrının kadınlarının büyüğü olan Meryem binti Imran'dir. Kizim Fatima, geçmiş ve gelecekteki bütün kadınların en üstünüdür...'”(19)

Hz. Resulullah (s.a.a) Selman’a söyle buyurdular:

“Ey Selman! Kim kizim Fatima’yi severse cennette benimle birlikte olur; kim de ona düşman olursa atese atilir.

Ey Selman! Fatima'ya sevgi beslemenin yüz yerde insana faydası dokunur; o yerlerin en kolayı sunlardır: Ölüm zamanı, kabre koyulurken, terazi kurulduğunda, mahser günü, sirat köprüsünde ve sorgu sual zamanı.

Ey Selman! Kızım Fatima kimden razı olursa ben ondan razıyım; ben de kimden razı olursam Allah ondan razı olur; Fatima kime gazap ederse ben ona gazap ederim; ben de kime gazap edersem Allah ona gazap eder.

Ey Selman! O'na ve kocası Emir'ul Muminine, onun torunları ve Takipçilerine zulüm edenlerin vay haline.” (20)

Hz. Resulullah (s.a.a) uzun bir hadiste söyle buyurmustur:

“Ey Fatima! Beni peygamberliğe seçen Allah'a andolsun ki, ben cennete girmedikçe diğer kimselerin cennete girmesi haramdır; sen benden sonra cennete girecek ilk şahissin...

Ey Fatima! Beni hak olarak meb'us kılana andolsun ki, sen kadınların hanım efendisi olarak cennete gireceksin...

Beni hak olarak peygamber gönderene andolsun ki, Hasan ve Hüseyin de senin sağ ve solunda oldukları halde cennete girecekler; sen cennetin en yüksek yerinden halka bakacaksın, Hamt bayrağı da Ali bin Ebu Talib'in elinde olacaktır...

Beni Peygamber seçene andolsun ki, senin düşmanlarına düşman olacağım; senin hakkını gasp edenler, seninle dostluk bağını kesip bana yalan atanlar pisman olacaklar, benim karşımda yer üzerinde süründürülecekler...” (21)

Hz. Resulullah (s.a.a) vefatına yakın bir zamanda Hz. Fatima'nin elini Hz. Ali'nin eline koyarak söyle buyurdular:

“Ey Ebe'l-Hasan! Bu, Allah'ın emaneti ve O'nun resulü olan Muhammed'in senin yanındaki vediasidir. Öyleyse beni, O'nun hakkında gözet ve biliyorum ki, sen bunu yapacaksın.

Ey Ali! Allah'a andolsun ki, O (Fatima), geçmiş ve gelecekteki cennet kadınlarının en üstünüdür. Allah'a andolsun ki, O, büyük Meryem'dir. Bil ki, Allah'tan O'nun ve senin için dua ettim, Allah da duamı kabul buyurdu...

Ey Fatima! Allah'a andolsun ki, sen razı olmadıkça ben razı olmayacağım.” (Bu sözü üç defa tekrarladi) (22)

Hz. Resulullah (s.a.a) vefat anında Fatima (a.s)'a söyle buyurdu:

“Ey Fatima! Allah'a andolsun ki, senin ağlamandan dolayı, Allah'ın arsi ve onun etrafındaki melekler, gökler ve yerler ve onlarda olan her varlık ağlayacaktır.” (23)

Ebu Eyyub-i Ensari söyle diyor:

Hz. Resulullah (s.a.a) hastalandı, Fatima (a.s) Hazret'in ziyaretine gelerek ağladı. Resulullah (s.a.a) onun bu durumunu görünce söyle buyurdu:

“Ey Fatima! Allah Teala seni çok sevmektedir. Seni, geçmisi herkesten parlak olan ve ilmi herkesten daha çok olan biriyle evlendirdi. Allah Teala yeryüzündeki insanlara özel bir şekilde teveccüh edip onların arasından beni seçti, beni mürsel bir peygamber kildi; yine yeryüzüne teveccüh etti, onların arasından kocanı seçti ve seni O'nunla evlendirmek ve O'nu vasi kılmam için bana vahyetti.

Ey Fatima! En üstün peygamber bizdendir, O da babandır; en üstün vasi bizdendir, O da esindir; en üstün şehitler bizdendir; Onlar da babanın amcası Hamza ve iki kanadıyla cennete uçan ve istediği yere giden babanın amcası oğlu Cafer'dir; cennet gençlerinin efendileri olan Hasan ve Hüseyin bizdendir; Onlar da senin evlatlarıdır. Canım elinde olan Allah'a andolsun ki, bu ümmetin Mehdisi bizdendir, O da senin torunlarındandır.” (24)

Yine Hz. Resulullah (s.a.a) buyurmustur ki:

“Eger iyilik ve gzllk bir sahis olmak isteseydi, o mutlaka Fatima olurdu; oysa Fatima ondan daha üstündür. Kizim Fatima soy, yücelik, keramet ve bagis bakımından yeryüzündeki insanların en üstündür.” (25)

Emir’ul-Muminin Ali (a.s) söyle buyurmudur:

“Allah’a andolsun ki, simdi öyle bir söz diyeceğim ki, benden baska kim o sözü söylerse yalancidir: Ben aemlere rahmet olan Peygamber'den miras aldım, esim (Fatima) mmetin kadinlarinin en üstündür; ben de vasilerin en stnym.” (26)

H. Ali (a.s) H. Fatima (a.s) hakkında söyle buyurdular:

“Allah’a andolsun ki, ben O’nu (Fatima’yi) kesinlikle fkelendirmedim; hayatta olduğu müddetçe onu sevmediği bir ise mecbur etmedim; O da beni fkelendirmedi, bana karsi gelmedi; Ona baktığımda bütün gam ve üzüntüler kalbimden yok olup giderdi.” (27)

H. Ali'nin (a.s) söyle buyurdugu nakledilmistir:

“Allah’a andolsun ki, Fatima’yi kendi gmleğinde yikadım, tertemiz idi, Resulullah’in henutundan kalan henutla onu henutladım. Onu kefenledikten sonra; ‘Ey Ümmü Gülsüm! Ey Zeyneb! Ey Sekine! Ey Fizze! Ey Hasan! Ey Hüseyin! Gelin annenizle vedalasin, ayrilik vakti yetismistir, grsmek cennet ve kıyamete kalmistir’ diyerek onlari çağırdım. Hasan ve Hüseyin ne gelip ağlayarak; 'Ey Hasanin annesi! Ey Hüseyin'in annesi! Ceddimiz Muhammed Mustafa’yi gördüğünde selamimizi O’na ilet ve O’na de ki, senden sonra yetim kaldık' diye annelerini sesleyip O’nunla konustular.

Allah sahitir ki, Fatima sızladı, feryat etti, ellerini kefenden çıkarıp onlari bagrina bastı, bu esnada gayptan söyle bir ses geldi: “Ey Ebe’l-Hasan! O ikisini annelerinin ggsnn üzerinden kaldır. Allah’a andolsun ki, göklerin meleklerini ağlattılar, dost (Allah), dostu (Fatima’yi) görmeğe mstaktir...” (28)

Imam Hasan (a.s) da annesi hakkında söyle diyor:

“Cuma gecesi annem Fatima (a.s) mihrapta durup ibadete koyulmustu, safak atıncaya kadar hep rku ve secde halindeydi; mümin erkek ve kadinlarin ismini zikredip onlar için çok dua edip fakat kendisi için Allah’tan bir sey istemediğini gördüm. Bunun zerine anneme; "Ey anne! Neden diğerlerine dua ettiğin gibi kendin için de dua etmiyorsun?" dedim. Buyurdular ki: 'Evladım! nce komsu sonra insanin kendisi." (29)

Imam Hüseyin (a.s) Resulullah (s.a.a)’in söyle buyurdugunu naklediyor:

“Fatima kalbimin sevincidir; iki oğlu kalbimin meyvesidir; esi gözlerimin nurudur; evlatlarından olan Imamlar, Rabbimin eminleri ve O’nunla yaratıkları arasında iliski bagıdırlar; kim o бага sarılırsa kurtulur, kim de ondan ayrı kalırsa helak olur.” (30)

Imam Muhammed Bakir (a.s) da babalarından naklen söyle buyurmudur:

“Resulullah'in (s.a.a) kızı Fatima'nin (a.s) “Tahire” lakabıyla adlandırılması, her denes ve refesten (kir, leke ve çirkin seylerden) tertemiz olduğu içindir...” (31)

Imam Sadık (a.s) da söyle buyurmudur:

“Fatima (a.s) hayatta olduğu sürece Allah Teala diğer kadinlari H. Ali (a.s)’a haram kilmisti; çünkü H. Fatima (a.s) kadinlarin gördüėü adetten pk idi.” (32)

Imam Riza (a.s) babalarından naklen Resulullah'in (s.a.a) söyle buyurdugunu nakletmistir:

“Miraca gittığımda Cebrail (a.s) elimden tutup beni cennete götürdü, cennet hurmasından bana verdi, ben de onu yedim. O hurma benim sirtimde ntfeye dnst. Yeryüzüne döndüğümde Hatice’yle birlikte olduk, O Fatima’ya hamile oldu. Binaenaleyh Fatima insan sekinde olan bir huridir. Cennetin kokusunu zlediğımda kızım Fatima’yi kokluyorum.” (33)

Imam Ali Naki (a.s) babalarından naklen Resulullah'in (s.a.a) söyle buyurdugunu nakletti:

“Kızım Fatima’nın “Fatima” adlandırılmasının sebebi, Allah Teala’nın O’nu ve dostlarını cehenneme atesinden ayırmış ve uzaklaştırmış olduğu içindir.” (34)

İmam Hasan Askeri (a.s)’a; “Fatima (a.s) neden “Zehra” olarak adlandırılmıştır?” dediklerinde İmam (a.s) şöyle buyurdular:

“Fatima (a.s)’a “Zehra denilmesinin sebebi sunun içindir ki yüzü, günün başlangıcında Emir’ul-Muminin (a.s) için güneş gibi nur saçıyordu, öğle vakti dolunay, akşamleyin ise yıldız gibi parlıyordu.” (35)

Ebu Ömer el-Amiri şöyle diyor:

İbn-i Ebu Ganim-i Kazvini ile bir grup Ehl-i Beyt taraftarı arasında hilafet konusunda niza çıktı. İbn-i Ebu Ganim, Ebu Muhammed (İmam Hasan Askeri)’in, kimseyi yerine tayin etmeden öldüğünü söylüyordu. Ehl-i Beyt taraftarları da tayin ettiğini savunuyorlardı. Bunun üzerine İmam Mehdi (a.s)’a bir mektup yazarak durumu Hazrete bildirdiler.

İmam Mehdi (a.s) cevaben kendi yazısıyla onlara şöyle yazdı:

“Bismillahirrahmannirrahim. Allah bizi ve sizi fitnelerden korusun ve yakın ruhunu bizlere bağışlasın... Allah Teala Adem (a.s)’in zamanından Ebu Muhammed (a.s)’in zuhuruna dek hidayete ermeniz için hidayet nisaneleri sizin için karar kılmıştır; bir yıldız (İmam) battığında (öldüğünde) diğer yıldız asikar olmuştur. Allah Teala O’nun ruhunu kabzettiğinde Allah’ın kendi dinini batıl ettiğini ve kendisiyle yaratıkları arasındaki sebep ve irtibatı kestğini zannettiniz. Oysa kesinlikle böyle bir şey olmamış ve kıyamete kadar da olmayacaktır...”

Ben size nasihat ettim, Allah bana ve size şahittir... Resulullah’ın kızı Fatima (a.s)’da benim için örnek vardır; (buyurmuştur ki:) “Cahil, amelinin kötü neticesinde yakın bir zamanda helake uğrayacaktır; kafir de ahiret yurdunun kimin olduğunu yakın bir zamanda anlayacaktır.”

Allah Teala bizi ve sizi kendi rahmetiyle tehlike ve kötülüklerden, afet ve belalardan korusun. Allah Teala istediği şeye kadirdir. Allah’ın selam, rahmet ve bereketi bütün vasi, evliya ve müminlerin, Muhammed ve Ehl-i Beyt’nin üzerine olsun.” (36)

Mübahele Olayına Katılması

Hz. Fatima (a.s) mübahele olayında hazır bulunan bes kisiden biridir. Hicretin onuncu yılında Necran Hıristiyanlarından bir grup, tartışma ve tahkik yapma kastiyle Resulullah’ın (s.a.a) huzuruna vardılar. Hz. İsa’nın yaratılış niteliği gibi çeşitli meseleler söz konusu edildi.

Resulullah (s.a.a) onlara Âl-i İmran suresinin ilk ayetlerinden bir kaçını tilavet buyurdu.

Konusma inada vardı, bu esnada su ayet nazil oldu:

“Artık sana gelen bunca ilimden sonra, onun hakkında seninle çekişip tartışmalara girisirlerse de ki; gelin, oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım, sonra karşılıklı lanetleselim de Allah’ın lanetini yalan söylemekte olanların üstüne kılalım.” (37)

Resulullah (s.a.a) Allah Teala’nın emri gereğince Necran Hıristiyanlarını mübaheleye (karşılıklı beddua etmeye) davet etti, fakat bunun yarına ertelenmesini önerdi.

Ertesi gün Necran Hıristiyanları va’dedilen yere geldiler. Bu sırada Hz. Peygamber’in bir genç erkek, bir genç kadın ve iki çocukla birlikte va’dedilen yere doğru geldiğini gördüler... Nihayet ilahî azabın korkusundan dolayı mübaheleden vazgeçip Resulullah’ın huzuruna giderek musalaha (anlaşma) yapmalarını rica ettiler, bu ricaları Resulullah tarafından kabul edildi... (38)

Mübahele olayı meshur bir olaydır. Mezkur ayet de bu olay hakkında nazil olmuştur.

Resulullah’ın (s.a.a) Ali, Fatima, Hasan ve Hüseyin’den başka kimseyi mübahele için

götürmediği hususunda Ehl-i Beyt ve Ehl-i Sünnet ekolu görüş ittifaki içerisindedir. İşte bu mesele Hz. Fatima, esi Hz. Ali ve evlatları Hasan ve Hüseyin için büyük bir fazilettir.

İmanı ve İbadeti

Hz. Fatima, kadınların en halis ve en çok ibadet edeni olduğunda şüphe yoktur. Bizim o Hazret'in ibadetini anlatmamız mümkün değildir. En iyisi Hz. Fatima'nın bu özelliğini de Hz. Resulullah'dan dinleyelim.

Resulullah (s.a.a), Fatima'nın (a.s) ibadeti hakkında şöyle buyurmuştur:

“Allah Teala, kızım Fatima'nın kalbini ve azalarını, imanla öyle doldurmuş ki, Allah'a itaat için kendisini bütün mesguliyetlerden uzak tutmaktadır.”[\(39\)](#)

Yine Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:

“Kızım Fatima alemdeki kadınların en üstünüdür, bedenimin bir parçasıdır, gözümün nurudur, kalbimin meyvesidir, bedenimdeki ruhumdur, insan şeklinde bir huridir. İbadet mihrabında ayaga kalktığına yıldızlar yeryüzündekilere nur saçtığı gibi onun nuru da gökteki meleklerle öyle nur saçar. Allah (c.c) meleklerine şöyle buyurur: “Ey meleklerim, cariyelerimin en üstünü olan cariyem Fatima'ya bakın, (bakın görün) nasıl karsında namaz için ayaga kalkmıştır, benim korkumdan bedeninin azaları titriyor, kalbiyle bana ibadete yönelmiştir. Ey melekler sahit olun ki, ben, Fatima'nın takipçilerini cehennem atesinden amanda kildim...”[\(40\)](#)

Hasan Basri şöyle demistir:

“Dünyada, (baska bir nakilde de-bu ümmetin içerisinde) Fatima'dan daha çok ibadet eden bir kimse yoktu. Allah'a ibadet etmede o kadar ayakta dururdu ki, ayakları siserdi.”[\(41\)](#)

Bagis ve Cömertligi

Cabir bin Abdullah-i Ensarî şöyle diyor:

"Bir gün ikinci namazını Hz. Peygamber'le birlikte kildik. Aniden eski bir elbise giymis olan yasli ve güçsüz bir adam Resulullah'ın huzuruna vardı. Resulullah (s.a.a) ona dönüp halini sordu. Cevaben şöyle dedi: 'Ya Resulallah, açım, beni doyur; çiplagim, bana bir elbise bagisla; fakirim, bana bir sey ver.'

Resulullah (s.a.a) buyurdular ki: 'Benim simdi bir seyim yoktur. Ama bir hayira kilavuzluk yapan, o isi yapan kimse gibidir. Öyle bir kimsenin evine git ki, Allah ve Resulünü sever, Allah ve Resulü de onu sever ve Allah'i kendisine tercih eder. Git kızım Fatima'nın evine, umarım sana yardım eder.'

Resulullah (s.a.a) daha sonra Bilal'a şöyle buyurdu :

'Ya Bilal, kalk bu güçsüz kisiye Fatima'nın evini göster.' A'rabî kisi Bilal'la birlikte Hz. Fatima'nın evine gittiler, eve vardıklarında ihtiyar adam yüksek bir sesle şöyle dedi: 'Ey nübüvvet ailesi ve meleklerin nazil olduğu merkez, selamun aleykum' Hz. Fatima (a.s) cevaben: 'Aleyk'es-selam, sen kimsin?' diye sordu. Fakir adam şöyle dedi: 'Ben fakir birisiyim, babanın huzuruna gittim, beni size gönderdi. Ey Peygamber'in kızı, açım, beni doyurun; çiplagim, beni örtün (bana bir giysi verin); fakirim, bana bir sey bagislayın.'

Hz. Fatima (a.s) evinde yiyecek bir sey olmadigından, Hasan ve Hüseyin'in üzerinde yattıkları bir koyun postunu o fakir adama verdi, fakir adam şöyle dedi: 'Ey Muhammed'in kızı, ben açlıktan sana sikayet ettim, sen ise bir koyun postunu bana verdin, aç olduğum halde onu ne yapacağım?' Hz. Fatima (a.s) bunu duyunca amcası kızının ona hediye ettiği gerdanlığı o adama

bagislayip söyle buyurdu: 'Al bunu sat ve kendi ihtiyacini karsila, umulur ki, Allah ondan daha hayirlisini sana verir.'

Fakir adam onu alip Peygamber'in huzuruna gitti ve macerayi O'na anlatti. Peygamber (s.a.a) duygulanip agladi ve söyle buyurdu: 'Gerdanligi sat, umulur ki, Allah Teala kizimin bagisi bereketiyle sana bir genislik bagislar.'

Bilahare bu gerdanlik çok bereketli oldu. Onunla bir köle hürriyete kavustu, bir aç doydu, bir fakir müstagni oldu ve tekrar sahibine geri döndü." (42)

Kissa çok uzun olduğundan dolayı biz onun özetini naklettik.

Masumiyeti

Biz Ehl-i Beyt dostlari, Peygamberleri, On İki İmam'ı masum bildigimiz gibi Hz. Fatima'yi da her çeşit günah ve isyandan masum biliriz. Ehl-i Beyt İmamları'nın masumiyetini ispat eden delil ve gerekçelerin birçoğu Hz. Fatima'nın da masumiyetini ispat etmektedir. Mesela, Allah Teala'nın: "Gerçekten Allah, her çeşit çirkinlik ve pislighi siz Ehl-i Beyt'ten gidermek ve sizi tertemiz kilmak istiyor"(43) ayeti o Hazret'i de kapsamına almaktadır.

Ehl-i Beyt ve Ehl-i Sünnet tarafından nakledilen çok sayıda hadisler, mezkur ayetin Peygamber, Ali, Fatima, Hasan ve Hüseyin hakkında nazil olduğunu ifade etmektedir.

Ömer bin Ebu Seleme söyle diyor: "Mezkur ayet, Ümmü Seleme'nin evinde nazil oldu. Sonra Peygamber (s.a.a) Ali, Fatima, Hasan ve Hüseyin'i kendi yanına çağirdi ve elbisesini onların üzerine örtüp söyle buyurdu: "Allah'im, benim Ehl-i Beyt'im bunlardır, her çeşit pislik ve çirkinligi onlardan gider ve onları tertemiz kil."

Ümmü Seleme: 'Ya Resulallah, ben de onlardan miyim?' dediginde Resulullah (s.a.a); 'Sen kendi yerindesin sen, de hayir üzeresin' buyurdular." (44)

Bu arada Resulullah (s.a.a), Ehl-i Beyt'i tanitmasi ve mevzuu tespit etmesi için alti ay, bir rivayete göre yedi ay, diger bir rivayete göre de sekiz ay boyunca sabah vakitleri, sabah namazina gittiginde Fatima'nin (a.s) evinin önüne gelerek: "Namaz, ey Ehl-i Beyt namaz" buyurur ve daha sonra da mezkur ayeti tilavet ederlerdi.(45)

Siyasi Mücadelesi

Hz. Ali ve Fatima (a.s), Resulullah'in (s.a.a) tekfin ve tedfin islerini bitirdikten sonra olup bitmiş bir isle karsilastilar. Ebu Bekir hilafete tayin edilmiş ve Müslümanlardan bir grup da ona biat etmist.

Hz. Ali ve Hz. Fatima'nın bu durumu kabullenmeleri düşünülemezdi. Nitekim öyle de oldu. Hz. Ali, Hz. Fatima ve Hz. Ali'ye tabi olan Beni Hasim kabilesi ve ashabin ileri gelenlerinden bir grup Ebu Bekir'e biat etmekten imtina ettiler. Ebu Bekir'in alelacele hilafete getirilmesinin Hz. Resulullah'in (s.a.a) Ehl-i Beyt'i ve özellikle de Hz. Ali hakkındaki tavsiye ve buyruklariyle çelistigini savundular. Bununla da kalmayıp Hz. Ali ve Hz. Fatima bu olay karsisinda Hasan ve Hüseyin'in elinden tutarak Medine'nin ileri gelen kisilerinin evlerine gidip onları yardima çağirdilar, Peygamber'in (s.a.a) tavsiyelerini onlara anlattilar.(46)

Hz. Ali ve Hz. Fatima (a.s) bundan netice alamayınca menfi mücadeleyi baslatmaya karar verdiler. Bir kaç gün böyle geçti. Bu arada Ömer, Ebu Bekir'e; "Ali ve yakinlarinin disinda herkes sana biat etti, onlar biat etmezlerse, senin hükümetin saglam bir temele oturmuş sayılmaz. Ali'yi çağir, onu biat etmeye zorla" dedi. Ebu Bekir, Ömer'in sözünü begendi; bunun üzerine

Ömer'in amcası oğlu Konfoz'a: "Git Ali'ye de ki; Resulullah'ın halifesi! biat etmen için mescide gelmeni istiyor!" dedi.

Konfoz, kaç defa Ali'nin (a.s) yanına gittiye de Hz. Ali (a.s) Ebu Bekir'in yanına gitmekten imtina etti. Ömer çok sinirlendi, Halid bin Velid, Konfoz ve diğerlerini yanına alarak Hz. Fatima'nın evine gitti. Kapiyi çaldı ve; "Ya Ali! Kapiyi aç" diye bagirdi.

Hz. Fatima (a.s) çok rahatsız olduğu halde kapının arkasına gelerek; "Ey Ömer! Bizimle isin olmasın. Birak kendi isimizle ugrasalım" dedi. Ömer; "Kapiyi aç! Yoksa evi yakarım!!" dedi. (47)

Fatima (a.s); "Ey Ömer! Allah'tan korkmuyor musun? Izinsiz olarak evime mi girmek istiyorsun?!" dedi.

Hz. Fatima (a.s) her ne ettiyse Ömer'i kararından caydiramadı. Bilakis, Ömer, kapiyi açmadıklarını görünce; "Odun getirin de kapiyi yakayım!" dedi. (48)

Nihayet Ömer kapiyi atese verdi. Sonra da siddetle tekmeleme ve itmeye başladı. Kapi açıldı, Ömer içeri girmek istedi. Hz. Fatima (a.s) Ömer'in önünü kesti. Ömer kilifında olan kiliciyla o Hazret'i vurmaya başladı. Hazret belki de halk gaflet uykusundan uyanır ve Ali'yi savunurlar diye ağlayıp feryat etmeye başladı. Hz. Fatima'nın ağlayıp yardım talebinde bulunmaları, o tas yürekli insanlara hiç tesir etmedi. Hatta o Hazret'i dövmeğe başladılar ve kamçıyla kolunu morarttılar! (49)

Bilahare Hz. Ali'yi yakaladılar ve ipe bağlayıp çekerek mescide götürmeye başladılar. Hz. Fatima (a.s), Hz. Ali'nin tehlikede olduğunu görünce ileri atılarak sıkıca Ali'nin elbisesinden asıldı ve "Kocami götüremezsiniz" diye bagirmaya başladı. Ömer'in amcası oğlu Konfoz, Hz. Fatima'nın, Ali'nin elbisesini bırakmayacağını görünce kamçıyla onun nazenin koluna vurmaya başladı. Öyle ki, hazret vefat ettiğinde, henüz o kamçıların izi Hazret'in pazisinde bir pazibent gibi görülmekteydi!

Bu arada Fatima (a.s) halkın izdihami neticesinde kapi ile duvar arasında öyle bir sıkısti ki, kaburga kemikleri kırıldı ve bu darbe sonucu rahminde olan çocuk da sikt oldu! (50)

Bu hengamede Fatima (a.s) baygın düsmüstü. Bir de kendine geldiğinde baktı ki, Ali'yi mescide götürmüşler. Durmak câiz degildi artık, Ali'nin canı tehlikedeydi, onu savunması gerekirdi.

Bütün bu ezikliğine ragmen kaburgası kırılmış olduğu halde evden çıktı ve Beni Hasim kadınlarından bir grupla birlikte mescide gitti. Ali'yi tutukladıklarını görünce onlara yönelerek; "Amcam oğlunu serbest birakin, yoksa Allah'a andolsun ki, saçlarımı dagıtır, Peygamber'in gömlegini basimin üzerine atar, sizi Allah'a sikayet ederim! Andolsun ki, Salih'in devesi Allah'a benim bu yavrularımdan daha aziz degildir" diye seslendi.

Sonra da yüzünü Ebu Bekir'e çevirerek söyle dedi: "Kocami öldürüp çocuklarımı yetim mi bırakmak istiyorsun? Onu bırakmazsan saçlarımı dagıtır ve babamın kabrinin üstünde Allah'ı imdada çağırırım!"

Bu sözü söyledikten sonra Hasan ve Hüseyin'nin ellerinden tutarak Resulullah'ın (s.a.a) kabrine doğru hareket etti... Hz. Ali (a.s) durumun çok tehlikeli olduğunu gördü, Selman'a, Fatima'yi bu isten vazgeçirmesini söyledi... Fatima (a.s) Hz. Ali'nin emrini duyunca; "O emrettiği için itaat ediyorum ve sabredeceğim" dedi. (51)

Geceleyn Defnedilmesi

Hz. Fatima (a.s), imamet ugruna canı pahasına mücadele eden ilk mücahit idi. O bu mücadelesinin kıyamete kadar unutulmamasını istiyordu. O kendinden sonra gelenlere, Beni Sakife'de is basına getirilen hilafet sisteminin mesru olmadığını, bu sistemin Peygamber-i

Ekrem'in kalbinin meyvesi olarak tanıttığı biricik kızına ne gibi zulümler reva gördüğünü bildirmek kararındaydı. İste bunun için Hz. Ali'ye vasiyet ederek: “Beni geceleyin kefenle ve gizli olarak toprağa ver. Kaburga kemiklerimi kiran, çocugumun düşmesine sebep olan ve malıma el koyan kimselerin cenazemin başında durmalarını istemem; kabrim de bilinmesin!” (52) dedi.

Hz. Ali de Hz. Fatima'nın (a.s) vasiyeti üzerine, kimseye haber etmeksizin ona geceleyin gizlice gusül verip kefenledi ve sadece Selman, Ebuzer ve Mikdad gibi birkaç özel ashabinin istirakiyle gizlice defnetti. Kabrinin tanınmaması için de defnedildiği yeri yerle bir etti ve ayrıca kırk tane sembolik kabir yaptı! (53)

Vefat Tarihi

Hz. Fatima (a.s) babasından sonra bir kaç aydan fazla yaşamamıştır. Bununla birlikte vefat tarihi hakkında muhtelif görüşler vardır. Kuleyni'nin naklettigine göre Hz. Fatima (a.s) babasından sonra 75 gün, Ibn-i Sehrasub'un nakline göre 72 gün, Ebu'l Ferec'in nakline göre 3 ay, Allame Meclisi'nin rivayetlerine göre 40 gün veya 6 ay, Ibn-i Cevzi'nin nakline göre 70 gün ve İmam Bakir (a.s)'dan naklolunan bir rivayete göre 95 gün yaşamıştır. Ama hicretin 11. yılında vefat etmiş olduğunda şüphe yoktur.

Hz. Fatima'nın kaç yaşındayken vefat ettiğinde de ihtilaf vardır. Bu hususta 18, 28, 30 ve 35 yaşları olmak üzere beş görüş vardır.

Kabrinin nerede olduğuna gelince o da ihtilafidir. Bazıları, Resulullah'ın (s.a.a) ravza-i mutahharasında metfun olduğunu söylemişlerdir. Meclisi, Ibn-i Babeveyh'den söyle nakletmiştir: “Bana göre sahih olan, Fatima'nın (a.s) kendi evinde defnedilmiştir. Binaen aleyh Beni Ümeyye, Mescid-i Nebevi'yi genişletince Fatima'nın (a.s) kabri mescidin içerisinde kalmıştır.” Kesf'ul-Gumme'nin müellifi de şöyle yazıyor: “Fatima'nın (a.s) Bakî'de defnedildiği meshurdur” Ibn-i Cevzi ise şöyle yazıyor: “Bazılarına göre Hz. Fatima (a.s) Akil'in evinin yanında defnedilmiştir.”

(1) - Bihar-ül Envar, c.43, s.9.

(2) - Kevser suresi.

(3) - Bihar-ül Envar, c. 16, s. 79, c. 43, s. 2, 3.

(4) - Tarih-i Taberi, c.2,s.344.

(5) - Menakib-i Ibn-i Sehrasub, c.1,s.174.

(6) - A.K. s.60.

(7) - Bihar-ül Envar c. 43, s. 16, 19; Kesf'ul- Gumme, c.2,s.93.

(8) - Bazı rivayetlerde de 34 defa “Allahu Ekber” 33 defa “Elhamdulillah” ve 33 defa “Subhanallah” diye geçmiştir. Şehid-i Sani, “Dünya ahiretin tarlasıdır” hadisini serh ettiği makalesinde; “Bu hadis iki çeşit nakledilmiştir, biz Subhanallah'i öne geçirmiş olan rivayeti zikrediyoruz” diyor.

(9) - Bihar'ul- Envar, c.43, 82 ve 134.

(10) - Vafi, kitab-i nikah, s.114.

(11) - Menakib-i Harezmi, s.256.

(12) - Vafi, kitab-i nikah, s.114.

(13) - Menakib-i Harezmi, s.256.

(14) - Kesf'ul- Gumme, c.2,s.76, Bihar-ül Envar c. 8, s. 178, c. 43, s. 19, 36.

(15) - Kesf'ül- Gumme c. 2, s. 76, Bihar-ül Envar c. 14, s. 206, c. 43, s. 21, 37.

(16) - Kesf'ül- Gumme, c.2,s.84. Usd'ul- Gabe, c.5,s.522, Bihar-ül Envar c. 27, s. 70, 37, 70, 43, s.19, 20, 21, 42, 46, 48, 53, 54, 220.

(17) - Bihar-ül Envar c. 43, s. 10, Kesf'ul- Gumme, c.2,s.89.

(18) - Kesf'ül Gumme c. 2, s.92, Bihar-ül Envar,43, s. 26, 39.

(19) - Bihar'ul- Envar, c.43, s. 24.

- (20) - Feraid'us- Simtayn, c.2, s.67.
(21) - Bihar'ul- Envar, c.22, s.491.
(22) - A.K. c.22, s.484-491.
(23) - A.K. c.22, s.484- 491.
(24) - Bihar-ül Envar c. 37, s. 41, c. 43, s. 97 Ayrica bu hadis, Bihar-ül Envar kitabinin c. 28, s. 52, c. 36, s. 307, 369, c. 38, s. 11, c. 51, s. 76, 79, 91'de benzeri tabirlerle Selman-i Farisi, Ebu Said-i Hudri'den de rivayet edilmistir. Yine bkz. Yenabi'ul- Mevedde, s.436. Mütahab'ul- Eser, s.192.
(25) - Feraid'us- Simtayn, c.2, s.68.
(26) - Bihar'ul- Envar, c.43, s.143.
(27) - A.K. c.43, s.134.
(28) - A.K. c.43, s.179-180.
(29) - A.K. c.43, s.81.
(30) - Feraid'us- Simtayn, c.2, s.66.
(31) - Bihar'ul- Envar, c.43, s.19.
(32) - Menakib-i Ibn-i Sehrasub, c.3, s.33.
(33) - Avalim'ul- Ulum ve'l- Meaarif, c.11, s.10.
(34) - Bihar-ül Envar c. 43, s. 16, Avalim'ul- Ulum ve'l- Meaarif, c.11, s.30.
(35) - Bihar-ül Envar c. 43, s. 16, Avalim'ul- Ulum ve'l- Meaarif c.11, s.33.
(36) - Bihar'ul- Envar, c.53, s.179-180.
(37) - Âl-i Imran/61.
(38)-Mecma'ul- Beyan, c.2,s.452. el-Kamil-u Fi't- Tarih,c.2,s.293. Ruh'ul- Beyan, c.2,s.44, Bihar-ül Envar c. 21 s. 277, 337, 344, 345, c. 96, s. 241.
(39) - Bihar'ul- Envar, c.43,s.45.
(40) - Bihar-ül Envar, c. 21, 279, c. 22, s. 236, c. 37, s. 66, 71, c. 43, s. 37, 172, c. 28, s. 38, c. 43, s. 54, 172.
(41) - Bihar-ül Envar c. 43, s.76 ve 84.
(42) - Bihar-ül Envar, c. 43, s. 56.
(43) - Ahzab/33.
(44) - Sahih-i Tirmizi hadis no: 3129, 3719, Yenabi'ul- Mevedde, s.125. Dürr'ul- Mensur, c.5,s.199.
(45) - Sahih-i Tirmizi hadis no: 3135, Müsned-i Ahmet bin Hanbel hadis no: 132231, 13529, Kesf'ul- Gumme, c.2,s.83. Dürr'ul- Mensur, c.5,s.199.
(46) - El-Imamet-u ve's- Siyase, c.1,s. 12.
(47) Ensab'ul- Eshraf, c.1,s.586. Ikd'ul- Ferid, c.5,s.12. Serh-i Nehc'ul- Belaga-i Ibn-i Ebi'l- Hadid,c.2,s.56.
(48) - Isbat'ul- Vasiyye,s.110. Bihar-ül Envar, c.43,s.197. el-Imamet-u ve's- Siyase, c.2,s.12.
(49) - Bihar'ul- Envar, c.43,s.197.
(50) - Bihar-ül Envar, c. 43, s.198.
(51)- Bihar-ül Envar, c. 43, s. 47, 197,198. Revzat'ul- Kafi, s.199.
(52) - Bihar-ül Envar, c. 43, s. 199
(53) - Delail'ul- Imamet. Menakib-i Ibn-i Sehrasub, c.3,s.36